

Албански мартовски погром над Србима и њиховим кућама, имањима и светињама имао је своју предисторију и сигнале који су га наговештавали. Шест месеци пре организованог насиља које се 7, 18. и 19. марта 2004. сручило на косовскометохијске Србе у Приштини су се, рецимо, нашли непосредни помагачи у грађењу „новог Косова“ - шеф мисије ОЕБС-а и творац случаја Рачак, амерички генерал Вилијам Вокер и главнокомандујући НАТО снага у агресији на СРЈ генерал Весли Кларк, бивши председник САД Бил Клинтон и политички архитекта Дејтонског споразума и „косовске независности“ Ричард Холбрук са првим шефом Унмика Бернаром Кушнером. Сва та „гостовања“ била су у директној вези са подршком заједничком пројекту „независног Косова“ и најави почетка преговора о статусу Покрајине.

Холбрук и Кушнер су уверавали да су Албанци одлучни у намери да добију независност, што је за њих двојицу био „леgitиман циљ“. Они су, поводом информација да ће бити повучен део међународних војних снага, упозорили да би „тренутно дошло до узвратног етничког чишћења преосталих Срба, које би било крваво“. Добро обавештени од својих албанских пријатеља, које су лично промовисали у званичне албанске представнике, као да су пророчки нагостили шта ће се уистину десити пола године касније, 17. марта 2004. и касније.

Најаве и упозорена

Један од првих људи који је указао на могућност нових нереда на КиМ био је директор Војно-безбедносне агенције (ВБА) Војске СЦГ, пуковник Момир Стојановић. Он је упозорио да се „у наредном периоду може очекивати значајнији продор радикалног

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

исламизма и тероризма на западни Балкан“, укључујући и територију СЦГ. Стојановић је изјавио да на подручју Рашке области, на северу Црне Горе, у Македонији и на Косову и Метохији делују ћелије Ал Каиде и друге групације екстремних исламистичких организација. „Имамо све више сазнања која указују и на успостављање и јачање веза носилаца међународног тероризма са носиоцима екстремистичких и терористичких активности на КиМ, рашко-полимској области и северној Црној Гори“, рекао је Стојановић у интервјуу Танјугу, указујући да је крајњи циљ стварање тзв. зелене трансферзале. Због те најаве Стојановића су изузетно оштро напали званичници из Санџака и Црне Горе и он је убрзо и смењен.

А да су милитантне исламистичке организације биле све активније на Балкану указала је у то време и обавештајна приватна фирма „Стратфор“, која пружа обавештајне услуге многим значајним фирмама, па и владама у њиховим стратешким намерама на свету.

Још неколико инцидената у фебруару 2004. наговештавало је оно што ће се догодити месец дана касније.

По већ толико пута испробаној матрици замене теза, албански лидери су непрестано понављали да главна безбедносна опасност прети од Срба на северу Косова и оптуживали Београд да их инспирише и помаже у стварању паралелних институција. На мосту на Ибру који дели северни и јужни део Митровице почетком марта је више хиљада Албанаца демонстрирало и провоцирало настојећи да пробије кфоровску барикаду и насрне на северни, српски део. Овога пута за ту ескалацију послужила им је лажна информација да Срби наводно косовску струју, преко диспечерског центра у северној Митровици, одводе у Србију.

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

Дана, 4. марта, док су трајали први разговори приштинске и београдске делегације о проблемима у енергетици, у центру Приштине су одржане демонстрације којима се изражавало противљење дијалога са Београдом. Демонстрације је организовао Народни покрет за Косово, творац ОВК. Мада је учесника у демонстрацијама било мало, оне су свакако биле индикативне.

У том времену недалеко од Липљана убијени су Мирјана Марковић и Златомир Костић, пуцано на српске куће у Старом Грацку, а Кфор саопштио да ти злочини “нису етнички мотивисани” .

У Приштини су експлодирале бомбе испред поште, а једна је пронађена испред самог седишта УНМИК-а. Бомба је 12. марта из аутомобила у покрету бачена и на резиденцију, односно кућу Ибрахима Ругове, у приштинском насељу Веланија. Ругова је тада био председник Косова, бацање експлозива на његову кућу био је четврти бомбашки напад у Приштини у размаку од пет дана, али су и албански и званичници УНМИК-а релативизовали њихову позадину и суштину.

Непосредни поводи за јуриш на Србе

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

Два дана пре ескалације насиља, 15. и 16. марта, демонстрације које је организовало Удружење ветерана припадника ОВК у Приштини, Митровици, Гњилану и још неким градовима на КиМ постале су веома масовне и радикалне. Бивши борци за независност Косова тражили су да се та независност што пре призна, да се из затвора пусте њихови ратни другови, али су истовремено исказивали отворену мржњу према Србији и Србима, подгревали атмосферу нарочито код младих и тражили српске главе, а узвикивали и захтеви да Кфор и УНМИК напусте Косово.

Већ 15. марта увече, у први сумрак, албански егзекутори нашли су једну српску главу у Чаглавици, јужном српском насељу најближем Приштини. Из возила у покрету рафалном маљбом тешко је рањен седамнаестогодишњи Јовица Ивић, што је код Срба на централном Косову изазвало гнев, па су они у селу блокирали магистрални пут Приштина-Скопље и Приштина-Призрен.

Истовремено, албански медији су макроскопно забрујали о страдању три албанска дечака из села Чабра, западно од Митровице на Зубином Потоку, који су се утопили у Ибар наводно бежећи од Срба из суседног села Зупче и српских паса који су их јурили ка реци. Захваљујући томе што су албански електронски медији непрестано вртили ту вест са изјавом једног од преживелих дечака и оптужбама Срба, подигнута је ужасна тензија. Понављање да су за страдање дечака криви Срби, подгрејавало је мржњу према њима и анимирало на десетине хиљада Албанаца.

Албански мартовски погром над Србима – поводи, суштина и последице

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

Те информације су код албанских демонстраната испред моста на Ибру и у центру Приштине изазвале хистеричну жељу за осветом и кажњавањем Срба - оних на северу због утапања албанских дечака, оних на југу због блокаде једне од најважнијих саобраћајница која је одсекла пола Косова и Метохије.

И као по команди, тачно у подне, кренуо је стампедо. У Митровици су албански демонстранти пробали блокаду Кфора на Ибарском мосту и стотине њих прешло у северни, српски део града, где се одржавао протестни скуп поводом покушаја убиства чаглавичког младића. Истовремено, из Приштине више хиљада Албанаца кренуло је пут Чаглавице, где се такође одржавао протестни скуп због тешког рањавања поменутог српског тинејџера.

У раздвојеној Митровици и на периферији Чаглавице почео је прави рат албанских наелектрисаних маса са припадницима Кфора, делом Унмик полиције и косовске полиције која се углавном држала по страни и „била задужена“ да евакуише, односно исељава Србе из угрожених насеља и места. Насиље се нагло ширило и за пар сати на десетине хиљада Албанаца напало је на десетине српских села, насеља и зграда у којима су Срби живели у већини.

У северној Митровици снајперима су убили два Србина, у Чаглавици запалили 11 кућа и ранили троје мештана.

Насиље се шири

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

Како је мрак почео да пада, кренули су на Липљан, на нешто мало даље село Рабовце, на Косово Поље и суседно село Бресје, на северну Митровицу, тамошње изоловано српско село Свињаре, на Бело Поље и друге изоловане српске енклаве у Метохији, на древни Призрен и његову пребогату православну заоставштину, на Гњилане и цео поморавски крај...

Из села Свињаре јужно од Митровице, уместо да заштити, једна француска јединица Кфор је све Србе хитно склонила у своју базу на брду Баир, одакле су гледали како им горе куће, како им екстремисти убијају стоку и односе сву имовину.

У Приштини, велика група Албанаца сјурила се на зграду ЈУ програма, једину у којој је преостало тридесетак српских породица са исто толико деце. Палили су све испред зграде, у улазу, а чак четири „молотовљева коктеља“ убацили у стан у коме је било четворо деце. И овде су војници Кфора стигли су у последњем тренутку и успели да Србе, док су их хулигани непрестано обасипали каменицама, убаце у транспортере и пребаце у своју базу.

И у Гњилану као и свуда, напад по команди и по јавно преко медија упућеном позиву на линч. Удар је био најжешћи у црквеном сокаку, где је све демолирано. Наелектрисана мржњом, руља је кренула да уништи цркву и парохијски дом, али је група српских полицајаца КПС успела да их у томе спречи. За тили час запаљене су 22 српске куће и више десетина демолирано.

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

У пламену се, други пут већ, нашло и повратничко село Бело Поље код Пећи. Први пут у лето 1999. и сада наново, када су људи успели да обнове куће и да се делом врате. Напад стотине Албанаца за тренутак је зауставила једна америчка полицајка која је из аутомата убила једног нападача. Искористивши ту збуњеност, припадници Кфора и Унмик полиције су Белополце убацили најпре у парохијски дом а онда некако притерали камион, у који су утрпали преплашене Србе и, уз пратњу каменица, успели да их пребаце у своју базу. Нападачи су бес потом исказивали над њиховим кућама и над црквом Ваведења Пресвете Богородице.

Посебно драматично било је у Призрену. Тамо су нападачи запалили све српске светиње, све српске куће у насељу Поткаљаја. Гореле су зграде, али је у Призренској богословији изгорео и Драган Недељковић. Гореле су и друге српске цркве и манастири диљем Косова и Метохије. Епархија рашко-призренска (ЕРП) саопштила је да је у том првом налету за једно вече албанске мржње 17. марта уништено 14 српских манастира и цркава.

И сутрадан, 18. марта, већ око 10 часова групе нападача су наставиле са нападима на Србе, најпре у Обилићу на српску школу, на цркву, а онда на српске куће, на зграду намењену повратницима. Кфоровци су у последњем тренутку успели да извуку десетак српских породица и да их евакуишу до Грачанице и Митровице.

Веома драматично је било и у Бресју и Косову Пољу. У Бресју су спаљене све српске куће поред магистралног пута за Пећ, а мало подаље, у Косову Пољу запаљени су Дом здравља, где је такође изгорео још један Србин и болница у којој су годину пре тога радили руски лекари. Запаљена је Основна школа „Свети Сава“ и српска пошта.

И у Митровици напад албанских екстремиста са јужне и њихово одбијање француских војника Кфора и српских бранилаца са северне стране моста на Ибру трајали су цео дан. Борбе су трајале и у Чаглавици, а албанске масе су запалиле цркву у Подујеву, и још двадесетак других, јуришали и чистили „српске џепове“ све до поноћи.

А онда је одједном све престало када је одржана седница СБ и када су се чуле оцене и ставови на њој. И сутрадан, 19. марта, било је местимичних напада. Масовни албански атак на Србе, њихове светиње и куће и имовину интезивно је, заправо, трајао је више од 70 сати. Била је то једна спојена, најдужа „косовска кристална ноћ“ која је унела изузетно много безнађа и суморности у тамошњу иначе тешку и деценијама суморну

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

српску свакодневицу. И оставила такве и толике трауме да се по последицама може мерити са оних месец-два дана у лето 1999. године када су албанске банде на сличан начин са Косова и Метохије протерале 250.000 Срба и других неалбанаца..

У мартовском очито испланираном, добро организованом и фуриозно изведеном нападу убијено је осморо Срба и погинуло 11 албанских нападача. Укупно су повређене 954 особе, међу њима 143 српске националности и десетине припадника међународних снага, док су уништена 72 возила УН. Протерано је 4.012 Срба, етнички је потпуно очишћено шест градова и девет села, а порушено је, запаљено или тешко оштећено 935 српских кућа и 10 друштвених објеката - школе, домови здравља, поште...

Иако су доскора имали симболичан број, у том снажном таласу албанског етничког чишћења без Срба су остали сви косовскометохијски градови и на десетине насеља. Из Приштине је последњих више од 400 Срба евакуисано у базу британског континента Кфора и главни град покрајине је дефинитивно постао етнички чисто албански. И Призрен, Ђаковица, Пећ, Урошевац, Штимље, Подујево. Очишћено је и Гњилане које је до 1999. године имало процентуално највише Срба. И Липљан, који је узиман за могући пример мултиетничке вароши, где је Срба и после 1999. Било више од половине. Из Обилића и Косова Поља су исто тако потпуно прогнани Срби али је сада огњена метла захватила и српско Бресје које је сметало потпуном албанском ширењу. Оркестрирана стихија је потпуно збрисала Србе и њихове куће у великом селу Свињаре, повратничким метохиским селима Бело Поље, Бича и Грабац. Чаглавица, то прво село у великој и најстабилнијој енклави јужно од Приштине, уздрмано је до темеља и убрзо постало велико албанско приградско насеље.

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

У планираном јуришу на српске светиње уништено је и запаљено 35 цркава и манастира, што са оних 115 у претходних пет година премашује бројку од 150 уништених храмова. За само два-три дана, дакле, додатно је уништена трећина од до тада сукцесивно спаљиваних и минираних. Другим речима, до тада је уништена половина од укупно 300 живих православних цркава и манастира, колико их је било пре албанско-српског сукоба 1998. године. На овој јужној српској земљи постојало је укупно 1.300 цркава и црквишта, манастира и манастиришта, гробаља и гробишта и других српских белега. Само за пет година највећи део тих белега претворен је у прах и пепео, савњен са земљом...

Насиље због статуса

Иако је одмах било јасно да су се три албанска дечака утопила у Ибар играјући се, са престанком насиља потврђено је и званично да је та вест била лажна и да је само послужила као један од повода за атак на Србе. Представници међународне заједнице оценили су одмах да се ради о "етнички мотивисаном насиљу" над Србима на КиМ које је унапред "планирано и добро оркестрирано", али и то да више од 20.000 припадника међународних снага нису били спремни, или нису хтели, да га осујете и спрече.

Албанске вође су све време трајања насиља ћутале а када су натерани да га осуде, учинили су то „на пола уста“, настојаћи да релативизују и његове поводе и циљеве и последице. Већ на ванредном заседању албанског дела Скупштине Косова истицано је да се оно збило због тога што нису пренета овлашћења на привремене (читај: албанске) институције, да је испољено насиље одраз гнева што се одуговлачи са статусом, тј. проглашењем Косова независним, а посебно због нелегалног и илегалног деловања српских паралелних институција, српске тајне службе и београдског режима „који пева стару, милошевићевску песму и настоји да дестабилизује стање на Косову“. Ништа, дакле, о сопственој кривици и одговорности, никаква осуда ни после три дана.

И сам УНМИК је у почетку био збуњен и млак, али је, како је време пролазило, давао све

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

оштрије и јасније оцене, па је тако у извештају, који је генерални секретар УН Кофи Анан припремио за СБ, оцењено да је „напад који су предводили албански екстремисти на Косову био организована, свеобухватна и циљана кампања против косовских Срба, Рома и Ашкалија“.

Према изјави портпарола УНМИК-а Дерека Чепела, у немирима је учествовало преко 50.000 људи. Један функционер Стејт департмента је изјавио да мартовски догађаји нису били спонтани, да су их започели екстремисти и да је у њима на крају учествовало око 70.000 људи!

Ричард Холбрук, човек који је инаугурисао парамилитарну ОВК у некакву легалну герилску војску и створио простор за агресију на СРЈ, констатовао је да се насиље на Косову могло предвидети, јер међународна заједница није направила напредак у одређивању коначног статуса Косова. Он је подсетио на своју оцену шест месеци пре када је упозорио да би насиље могло да ескалира ако решење за Косово буде одлагано (?)

И тада је било а и данас је још јасније да су у позадини сукоба стајале две намере: притисак за решавање статуса Косова као независне државе и даље, потпуно етничко чишће Срба као једног од главних фактора који је препрека на путу ка независности и свеалбанском уједињењу. То ће убрзо показати и сви наредни потези свих актера крваве косовске драме.

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

Мартовски погром је заправо био завршница албанског рата против Срба и Србије за „независно Косово“ и албанске стратегије етничког чишћења Срба. Он је био последица нервозе („фрустрације“) што им се обећања о независности не испуњавају и најеклатантнији доказ историјски створене мржње која је у последњем српско-албанском рату пет година пре тога подстакнута и српским злоделима.

Кфор неспособан, одговорних нема

Напокон, Међународна организација за људска права Хјуман рајтс воч је оценила да су последице могле бити мање да се 17. и 18. марта није распала целокупна безбедносна структура на Косову. „У марту се догодило етничко чишћење и уклањање читавих српских и ромских заједница које су биле јасне мете. У градовима које смо обишли, буквално свака српска, ромска или ашкалијска кућа била је спаљена, док су албанске биле нетакнуте. Тај процес ће се наставити уколико међународна заједница не буде показала вољу да га заустави, а његов резултат ће бити једнонационално Косово, што је потпуно неприхатљиво, посебно у балканском контексту“, упозорила је ова организација.

Вођство УНМИК-а се правдало да међународна и косовска полиција нису имали довољно људи за ефикасну интервенцију у току насиља. Тврдило се да су свих 3.000 међународних полицајаца и 6.000 припадника Косовске полицијске службе, који су такође под командом УНМИК-а, били у време нереди на улицама како би се супротставили насиљу и да су чинили све да заштите мањине, о чему говоре многе повреде полицајаца. А шеф УНМИК-а Хари Холкери повукао се са те функције два месеца после погрома „због погоршаног здравственог стања“.

Албански мартовски погром над Србима – поводи, суштина и последице

Пише: Ђорђе Јевтић
понедељак, 16 март 2015 23:57

Албански мартовски погром над Србима – поводи, суштина и последице

Пише: Ђорђе Јевтић

понедељак, 16 март 2015 23:57
